

LVM:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sähköisestä tunnistamisesta, luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi sähköisestä tunnistamisesta, luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettu EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Ehdotettavilla lainsäädäntömuutoksilla pannaan kansallisesti täytäntöön Euroopan neuvoston ja parlamentin asetus (EU) 2024/1183 asetuksen (EU) N:o 910/2014 muuttamisesta eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehityksen vahvistamisen osalta (jäljempänä eIDAS-muutosasetus). Liikenne- ja viestintäministeriö on osallistunut valmisteluun hankkeen ohjausryhmässä ja lainsäädäntötyöryhmässä. Hankkeessa esitetään muun ohella muutettavaksi liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle kuuluvaa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annettua lakia (nk. tunnistuslaki).

Suoraan EU-sääntelystä johtuvien muutosten lisäksi tunnistuslakiin ehdotetaan myös eräitä tärkeitä tunnistusvälineiden käytön turvallisuutta lisääviä muutoksia, jotka on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Sähköisen asioinnin merkityksen kasvaessa on tärkeää seurata tarkasti tunnistusvälineiden käyttöön kohdistuvia riskejä, ja turvallisuudesta on huolehdittava myös ajantasaistamalla sääntelyä riskien minimoimiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että Suomessa edistetään sähköisen asioinnin ja tunnistamisen turvallisuutta säätämällä EU-asetusta täydentävästi digitaalisen identiteetin lompakon käyttöönotosta ja tarjoamisesta Suomessa. Digitaalisen identiteetin lompakon avulla käyttäjä voi osoittaa henkilöllisyytensä luotettavasti sähköisesti vastaavalla tavalla kuin vahvoilla sähköisillä tunnistusvälineillä voidaan osoittaa. Lisäksi käyttäjän olisi myös mahdollista hallinnoida itseään koskevia muita henkilötietoja sähköisten attribuuttitodistusten avulla, jotka ovat käytännössä sähköisessä muodossa olevia vahvistettuja tietoja.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää keskeisenä lähtökohtana sitä, että kansalaisilla on mahdollisuus myös jatkossa valita tarpeisiinsa sopiva väline tai välineet, joilla turvallinen sähköinen asiointi esimerkiksi viranomaispalveluissa on mahdollista. Uusi digitaalisen identiteetin lompakko olisi jatkossa lisä nykyisin käytettävissä olevien tunnistusvälineiden, kuten pankkitunnusten ja mobiilivarmenteen, joukossa. Etenkin julkisen hallinnon sähköisiin palveluihin (suomi.fi) tulisi jatkossa voida tunnistautua sekä lompakolla että nykyisillä vahvoilla tunnistusvälineillä. Välineiden monipuolisuus lisää sähköisen asioinnin luotettavuutta ja turvallisuutta, sillä yksittäisten palveluntarjoajien häiriötilanteet eivät heikentäisi kaikkien kansalaisten pääsyä digitaalisiin palveluihin.

eIDAS-muutosasetus mahdollistaa, että digitaalisen identiteetin lompakko voidaan tarjota julkisen sektorin tai yksityisen sektorin palveluntarjoajan toimesta, ja lompakkoja voi olla useita. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvänä, että tämä lähtökohta ilmenee selvästi esitysluonnoksesta ja että valittu ratkaisu (Digi- ja väestötietovirasto lompakon tarjoajana) on selkeästi perusteltu (esim. vaihtoehdot ja niiden vaikutukset -luvussa). **Jos tulevaisuudessa markkinoilla olisi tarjolla sekä julkisen että yksityisen sektorin tarjoamia lompakoita, jatkossa olisi syytä varmistaa, että markkinatoimijoita kohdellaan tasapuolisesti, jotta tunnistusmarkkina kehittyy kaikkien toimijoiden, ml. käyttäjien, asema huomioiden.**

Ministeriö pitää hyvänä myös sitä, että esitysluonnoksen vaikutuksissa on tunnistettu ja pyritty kuvaamaan lompakon vaikutuksia vahvojen sähköisten tunnistusvälineiden tarjoamiseen ja tunnistuslaissa säädettyyn luottamusverkostoon. Tarkemman vaikutusarvioinnin tekeminen on haastavaa, koska lompakossa on kyse uudenlaisesta kokonaisuudesta, jonka markkinat alkavat muotoutumaan vasta myöhemmin ja johon vaikuttaa erityisesti se, kuinka laajasti lompakkoa otetaan käyttöön.

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että eIDAS-muutosasetus ja sen täytäntöönpano voivat yhdessä vähentää henkilötietojen väärinkäyttöä, sillä digitaalisen henkilöllisyyden lompakot mahdollistavat esimerkiksi pseudonyymitunnisteiden hyödyntämisen. Lisäksi esitysluonnoksessa todetaan, että digitaalisten lompakoiden avulla voidaan saavuttaa parantunutta tietoturvaa ja sähköisen asioinnin luotettavuutta, kun henkilön tunnistaminen perustuu lompakkoon, joka toimii korkealla varmuustasolla. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää näitä kehityssuuntia positiivisena.

Ministeriö toteaa, että digitaalisen identiteetin lompakon käytettävyys ja saavutettavuus ovat keskiössä lompakon yleistymisen kannalta. **Lompakon käyttöönoton sekä käyttämisen on oltava käyttäjille helppoa, turvallista ja luotettavaa, ja käytännön toteutukseen on panostettava myös jatkossa.** Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että lompakon käyttöä edistetään tai edellytetään myös erilaisissa komission säädösaloitteissa, ja näiden käyttötapauksien määrä tulee lisääntymään. Esimerkiksi ajokorttidirektiivin uudistamisen myötä mobiiliajokortti on tulossa lompakkoon, ja EU:n toimielimissä parhaillaan käsitellyssä olevassa ns. liikennekelpoisuuspaketissa ehdotetaan, että ajoneuvon rekisteröinti- ja katsastustodistukset olisi jatkossa toteutettava ensisijaisesti lompakkoon.

Osana digitaalisen identiteetin lompakon käyttöönottoa esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi kansallinen digitaalinen henkilöllisyystodistus, joka mahdollistaisi vahvistettujen henkilötietojen osoittamisen käyntiasioinnissa. Ministeriö pitää kannatettavana, että digitaalinen henkilöllisyystodistus olisi käytettävissä ainoastaan eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakon kautta, joka täyttää korkean varmuustason vaatimukset ja on sertifioitu eIDAS-muutosasetuksen mukaisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää esitysluonnoksessa ehdotettua viranomaistehtävien jakoa lähtökohtaisesti perusteltuna. Ministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että Liikenne- ja viestintävirastolle osoitettaisiin tässäkin hankkeessa uusia valvontatehtäviä muiden viimeaikaisesta digi- ja datasääntelystä aiheutuvien tehtävien lisäksi. Lisämäärärahaa ei viranomaisille kuitenkaan luonnoksessa esitetä. Liikenne- ja viestintävirasto on viimeisen noin kahden vuoden aikana ottanut haltuun uusia tehtäväkokonaisuuksia yhteensä 50,5 htv:n edestä ilman, että tehtävien hoitamiseen olisi myönnetty lisämäärärahaa talousarviossa. Tehtävien haltuunotto on toteutettu viemällä ne osaksi viraston muuta tekemistä, eli sopeuttamalla viraston toimintaa ja resursseja. Jatkossa vastaava tehostaminen ei ole enää mahdollista ilman, että se

vaikuttaisi merkittävästi viraston tuottamien palveluiden laatuun ja laajuuteen. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että hankkeen valmistelun aikana on käyty keskustelua siitä, että viranomaisten resurssitarpeet sekä kartoitetaan että tullaan huomioimaan. **Ministeriö katsoo, että hankkeen jatkovalmistelussa tulee varmistaa Liikenne- ja viestintävirastolle tulevien uusien sekä lisääntyvien tehtävien resursointi huomioiden talouspoliittisen ministerivaliokunnan 24.6.2025 tekemät linjaukset** (erityisesti kohta, jonka mukaan "valtion maksullisen toiminnan tuloja kasvatetaan siten, että tulojen kasvun myötä voidaan vähentää toimintamenojen tasoa"). Käytännössä huomiota tulee jatkovalmistelussa kiinnittää etenkin Liikenne- ja viestintäviraston valvontatehtävistä perittäviin maksuihin.

Laura Eiro

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Jenni Rantio

Hallitusneuvos

VN/10855/2024-LVM-138

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: